

ภาพตัวแทนสตรีที่ปรากฏในภาพยนตร์เรื่องอีเรียมซิง* FEMALE REPRESENTATIVE IMAGE IN THE E-RIAM-SING MOVIE

ณัฐธิกา อูยสารห์

Natthika Auisa

ณัฐพงศ์ เขียวศรี

Nuttapong Khiaosri

สุภัทรชรี บุญประชุม

Supatcharee Boonprachoom

มหาวิทยาลัยนครพนม

Nakhon Phanom University, Thailand.

E-mail: nuttapong.kh@npu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์โครงสร้างการเล่าเรื่องภาพยนตร์ เรื่องอีเรียมซิง 2) วิเคราะห์ภาพตัวแทนของสตรีในภาพยนตร์เรื่องอีเรียมซิง เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือการวิเคราะห์โครงสร้างการเล่าเรื่อง และแนวคิดภาพตัวแทน

ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการวิเคราะห์โครงสร้างการเล่าเรื่อง ภาพยนตร์เรื่องอีเรียมซิง มีองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ จากโครงสร้างการเล่าเรื่อง ได้แก่ โครงเรื่อง แก่นเรื่อง ฉาก ความขัดแย้ง ตัวละคร สัญลักษณ์พิเศษ และมุมมองในการเล่าเรื่อง มีแก่นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความรัก ความอิจฉา ความดี ความชั่ว และความสัมพันธ์ของครอบครัว โดยมีฉากในที่สาธารณะและฉากในบ้าน นำเสนอความขัดแย้งระหว่างคนกับคน ความขัดแย้งภายในจิตใจของตัวละคร และความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสังคม พร้อมทั้งตีความหมายจากสัญลักษณ์ผ่านรูปภาพ ตามสัญลักษณ์พิเศษแทนความเชื่อแทนผู้หญิงตามอุดมคติ และแทนผู้หญิงที่ไม่ตรงตามอุดมคติ รวมถึงมุมมองในการเล่าเรื่องซึ่งตัวละครหลักเป็นผู้เล่าเรื่องในมุมมองของตัวเองผ่านมุมมองมุมเดียว เมื่อศึกษาถึงในเรื่องของภาพตัวแทนสตรีในภาพยนตร์เรื่องอีเรียมซิง ผู้ศึกษาได้ใช้แนวคิดภาพตัวแทน ประกอบด้วย 2 กระบวนการ ได้แก่ ภาพแทนความคิดและสัญลักษณ์ มาใช้ในการวิเคราะห์ พบภาพตัวแทนสตรี ผู้หญิงกับการถูกทำร้ายทางร่างกาย ผู้หญิงกับการถูกล่วงละเมิดทางเพศ ผู้หญิงกับความสัมพันธ์ครอบครัว ผู้หญิงกับพรหมจรรย์ ผู้หญิงกับบทบาทความเป็นผู้นำ ผู้หญิงกับบทบาทการทำงาน ผู้หญิงกับความเมตตาปราณี ผู้หญิงกับการปรารถนาความรัก ผู้หญิงกับบทบาทความกตัญญู และพบสัญลักษณ์แทนตัวตนของผู้หญิง สัญลักษณ์แทนสิทธิเสรีภาพของผู้หญิงอีกด้วย

คำสำคัญ: ภาพตัวแทนสตรี, โครงสร้างการเล่าเรื่อง, ภาพยนตร์

Abstract

The objective of this article is to 1) analyze the narrative structure of the film "E-riam-sing" and 2) analyze the representation of women in the film "E-riam-sing" using qualitative research methods. The tools used for analysis are narrative structure and representation. The study found that the narrative structure analysis of the film "E-riam-sing" consists of seven components: plot, story core, scene, conflict, character, special symbols, and perspective in storytelling. The story core revolves around themes of love, jealousy, goodness, evil, and family relationships. Conflicts arise between individuals, within the psyche, and between humans and society. Additionally, the study analyzed the meaning conveyed through symbols in the film's imagery, as well as the different perspectives in storytelling.

This study also analyzed the representation of women in the film. The researcher used the concept of representation, which consists of two processes: mental representation and sign, to analyze the representation of women in various contexts. These contexts include women and physical violence, women and sexual violence, women and family relationships, women and virginity, women and leadership roles, women and work roles, women and kindness, women and desire for love, and women and the role of gratitude. The study also identified signs that represent women's identity and symbols that represent women's freedom rights.

Keywords: Female representative image, Narrative structure, Film

บทนำ

ภาพยนตร์เป็นสื่อที่ทรงอิทธิพล เป็นสื่อที่สามารถโน้มน้าวจิตใจให้เกิดความคิด ทศนคติและกระแสมโนม ภาพยนตร์เปรียบเสมือนสื่อมวลชนที่มีบทบาทสำคัญในการนำเสนอข่าวสารเนื่องจากการประสานเรื่องราวและเล่าเรื่องออกมาด้วยภาพและเสียงเข้าด้วยกัน จึงทำให้ผู้คนให้ความสนใจกับข่าวสาร นอกจากจะสร้างความสุนทรีย์ภาพแล้ว ยังสร้างความสัมพันธ์ที่ทำให้ผู้ชมเข้าใจถึงเรื่องราวทางเศรษฐกิจและการเมืองอีกด้วย (ภัทรวิไล ไชยชนะ, 2561)

ภาพยนตร์ส่วนใหญ่มักจะนำเสนอความเป็นผู้นำ ผู้สร้างเชื่อมั่นผู้ช่วยเหลือผู้ดำรงความดีงามให้กับสังคมผ่านตัวละครหลักที่เป็นบุรุษเพศในฐานะของวีรบุรุษ (Hero) เช่น ซูเปอร์แมน (Superman) สไปเดอร์แมน (Spiderman) ไอรอนแมน (Iron man) แบทแมน (Batman) แต่มักไม่ค่อยมีการนำเสนอสตรีเพศในมุมมองของความเป็นผู้นำ หรือตัวละครหลักที่ทรงคุณค่าทางสังคมในแบบวีรสตรี (Heroine) มากนัก ภาพสตรีเพศที่ถูกนำเสนอส่วนใหญ่มักจะเป็นผู้ถูกกระทำจากสังคม

ผู้ที่ต้องได้รับการปกป้องจากบุรุษเพศ ดังนั้น ในมุมมองของโลภวิชาการจึงได้มีการศึกษาเกี่ยวกับภาพตัวแทนผู้หญิงในภาพยนตร์ เพื่อศึกษาประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับตัวละครผู้หญิงในภาพยนตร์ มีความหลากหลายภายใต้บริบทสังคมแบบเพศชายเป็นใหญ่หรือปิตาธิปไตย (Patriarchy) ที่สร้างทัศนคติไม่ถูกต้องในทางเพศ ที่ไม่มีความเท่าเทียมกันระหว่างเพศชายและเพศหญิง (ภัทรวดี ไชยชนะ, 2561) ภาพยนตร์นั้นเป็นกระจกสะท้อนความจริงนำไปสู่การรับรู้ถึงปัญหาต้นตอที่ส่งผลต่อภาพตัวแทนสตรีซึ่งภาพตัวแทนนั้นมีการให้ความหมายทั้งในแง่ของแนวภาพแทนความคิด คือการตีความหมายจากกระบวนการความคิดของเราที่เป็นผู้ชมภาพยนตร์หรือผู้รับสาร ที่อาจจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับความเป็นสตรีจะทำให้ภาพตัวแทนสตรีมีความสมบูรณ์ครบถ้วนยิ่งขึ้น อีกทั้งยังนำไปสู่การพัฒนาสตรีให้มีความเสมอภาคมากยิ่งขึ้น (กัจจกร หลุยยะพงศ์, 2556) การนำเอาคุณลักษณะบางประการของผู้หญิง เช่น ความอ่อนแอ ความซื่อสัตย์ การให้เกียรติ ไว้วางใจผู้ชาย และการที่มีสรีระเป็นผู้หญิงมาใช้ในการสร้างบทบาทให้ผู้หญิงต้องเป็นผู้ถูกกระทำในลักษณะต่าง ๆ เช่น บังคับขืนใจ ดูหมิ่นเหยียดหยาม ถูกทำร้ายร่างกาย และถูกมองเป็นเพียงวัตถุทางเพศ (พนิดา หันสวาสดี, 2544)

ภาพยนตร์ไทยส่วนมากนำเสนอมุมมองของผู้หญิงในฝ่ายที่ถูกกระทำมากกว่าฝ่ายกระทำ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความคิดของเพศหญิงในภาพยนตร์สมัยก่อน ส่วนใหญ่นั้นเป็นเพศที่มองโลกมุมบวก อ่อนแอไม่ทันคน ต้องตกเป็นเหยื่อทางสังคม คือต้องได้รับการปกป้องดูแลตลอดเวลา ดังนั้นภาพตัวแทนของผู้หญิงในสมัยก่อนจะเป็นรองผู้ชายอยู่เสมอ (กาญจนา แก้วเทพ, 2543)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษา “ภาพตัวแทนของสตรีในภาพยนตร์เรื่อง อีเรียมซิ่ง” นับเป็นภาพยนตร์ไทยที่ทำรายได้ทั่วประเทศ 205.74 ล้านบาท (THAILAND BOXOFFICE TEAM, 2564) และได้รางวัลนักแสดงนำหญิงยอดเยี่ยมจากเวที director awards 11 โดยใช้ภาพยนตร์เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ภาพตัวแทนของสตรีที่ปรากฏในภาพยนตร์เรื่อง อีเรียมซิ่ง ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาโครงสร้างการเล่าเรื่องในภาพยนตร์ เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิงและบริบทโดยรอบ เพื่อสะท้อนความเป็นผู้หญิงได้อย่างเด่นชัดถึงบริบทต่าง ๆ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างการเล่าเรื่องภาพยนตร์เรื่อง อีเรียมซิ่ง
2. เพื่อวิเคราะห์ภาพตัวแทนของสตรีในภาพยนตร์เรื่อง อีเรียมซิ่ง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) โดยใช้เครื่องมือการวิเคราะห์โครงสร้างการเล่าเรื่อง (Narrative Analysis) และแนวคิดภาพตัวแทน (Representation)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) มาวิเคราะห์ใช้ในครั้งนี้ ผู้วิจัยคัดเลือกศึกษาเฉพาะภาพยนตร์เรื่อง อีเรียมซิ่ง ที่ออกฉายในโรงภาพยนตร์ ตั้งแต่วันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2563 ที่นำเสนอตัวละครผู้หญิง และเป็นตัวละครที่มีความสำคัญในการดำเนินเรื่อง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์โครงเรื่อง แก่นเรื่อง ฉาก ความขัดแย้ง ตัวละคร สัญลักษณ์พิเศษ และมุมมอง หรือจุดยืนในการเล่าเรื่อง ผู้วิจัยทำการรับชมภาพยนตร์เรื่อง อีเรียมซิ่ง วิเคราะห์ฉากที่มีนำเสนอภาพตัวแทนของสตรี โดยการสร้างตารางเพื่อใช้ในการบันทึกฉากที่พบภาพตัวแทนของสตรี และใช้แนวคิดภาพตัวแทน มาช่วยในการวิเคราะห์ ซึ่งผู้วิจัยได้ออกแบบตารางเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลฉากที่พบภาพตัวแทนของสตรีในภาพยนตร์ ได้ออกแบบเครื่องมือสำหรับภาควิเคราะห์มา 2 แบบ คือ

2.1 แบบบันทึกการวิเคราะห์โครงสร้างการเล่าเรื่อง มีประเด็นการวิเคราะห์ทั้งหมด 7 ข้อ ประกอบด้วยโครงเรื่อง (Plot) แก่นเรื่อง (Theme) ตัวละคร (Character) ความขัดแย้ง (Conflict) มุมมองหรือจุดยืนในการเล่าเรื่อง (Point of view) ฉาก (Sitting) และสัญลักษณ์พิเศษ (Special Symbol)

2.2 แบบวิเคราะห์ที่มีการนำเสนอภาพตัวแทนของสตรี ประกอบด้วยกระบวนการ 2 กระบวนการ ได้แก่ ภาพแทนความคิด (Mental Representation) และสัญลักษณ์ (Sign)

2.2.1 ภาพแทนความคิด (Mental Representation) ประกอบด้วย ผู้หญิงกับการถูกทำร้าย ผู้หญิงกับความเชื่อ ผู้หญิงกับบทบาทความเป็นผู้นำ ผู้หญิงกับความบทบาทการทำงาน ผู้หญิงกับความเมตตาปราณี ผู้หญิงกับการปรารถนา และผู้หญิงกับบทบาทความกตัญญู

2.2.2 สัญลักษณ์ (Sign) ประกอบด้วย สัญลักษณ์แทนตัวตนของผู้หญิง สัญลักษณ์แทนสิทธิเสรีภาพของผู้หญิง สัญลักษณ์แทนความรัก และสัญลักษณ์แทนการตัดสินใจ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์โครงสร้างการเล่าเรื่อง ซึ่งมุ่งเน้นเกี่ยวกับภาพตัวแทนของสตรี จากการรับชมภาพยนตร์เรื่อง อีเรียมซิ่ง ศึกษาตามองค์ประกอบของแนวคิดภาพตัวแทน โดยแบ่งข้อมูลในการศึกษาได้ ดังนี้

3.1 แหล่งข้อมูลประเภทเอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาพตัวแทนสตรีได้แก่ เรื่องย่อ บทวิเคราะห์ บทวิจารณ์ต่าง ๆ จากอินเทอร์เน็ต (Internet) รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 แหล่งข้อมูลภาพยนตร์ ผู้วิจัยทำการรับชมภาพยนตร์เรื่อง อีเรียมซิ่ง ตั้งแต่ต้นจนจบผ่านทาง Netflix หลังจากทีภาพยนตร์เรื่อง อีเรียมซิ่ง ได้เข้าฉายในโรงภาพยนตร์ โดยผู้วิจัยมีระยะเวลาในการเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือน สิงหาคม 2565 – ตุลาคม 2565

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งเป็นการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ ดังนี้ การวิเคราะห์โครงสร้างการเล่าเรื่อง วิเคราะห์ภาพตัวแทนสตรีในภาพยนตร์ โดยใช้แนวคิด การเล่าเรื่อง ทฤษฎีสตรีนิยม แนวคิดภาพตัวแทน และทฤษฎีสัญญาวิทยา มาใช้ในการวิเคราะห์ ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์ภาพตัวแทนสตรีในภาพยนตร์เรื่อง อีเรียมซิ่ง โดยมีหลักการวิเคราะห์ ดังนี้

4.1 แนวคิดการเล่าเรื่อง (Narrative) ศึกษาถึงเรื่องราวเนื้อหาในภาพยนตร์ ที่ใช้ในการวิเคราะห์โดยใช้องค์ประกอบ 7 อย่าง เพื่อทำความเข้าใจในเรื่องราวของภาพยนตร์ที่ผู้ผลิตต้องการนำเสนอ และเพื่อวิเคราะห์ภาพตัวแทนสตรีในภาพยนตร์ จาก 7 องค์ประกอบสำคัญ

1) วิเคราะห์โครงเรื่อง การจัดวางลำดับเหตุการณ์เป็นอย่างไร โครงเรื่องเป็นอย่างไร และโครงเรื่องแบบใดให้ความหมายอย่างไรบ้าง

2) วิเคราะห์แก่นเรื่อง วิเคราะห์จากใจความสำคัญ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการสะท้อนแนวคิดของเรื่องที่มีต่อผู้หญิง ความคิดเกี่ยวกับผู้หญิงเป็นอย่างไร

3) ฉาก ประกอบด้วยฉากที่นำเสนอและวิเคราะห์ว่า ฉากเหล่านั้นมีความสัมพันธ์กับอาชีพและเพศอย่างไร ความหมายอย่างไร

4) วิเคราะห์ความขัดแย้ง วิเคราะห์ความขัดแย้งทั้ง 3 ประการ ความขัดแย้งคนกับคน ความขัดแย้งภาพในจิตใจ ความขัดแย้งภาพภายนอกเพื่อนำมาวิเคราะห์ว่า ผู้หญิงมีส่วนเกี่ยวข้องในความขัดแย้งที่เกิดขึ้นหรือไม่ เพราะอะไร

5) วิเคราะห์ตัวละคร มีความหมายวิเคราะห์จากบทสนทนาหรือการกระทำของตัวละคร การแสดงออกทางสีหน้า แววตา การแต่งตัว บุคลิกท่าทาง ภาพตัวแทนของผู้หญิงในแต่ละยุคสมัยที่ปรากฏในภาพยนตร์

6) วิเคราะห์สัญลักษณ์การเล่าเรื่อง วิเคราะห์ถึงสัญลักษณ์พิเศษที่ปรากฏเกี่ยวกับผู้หญิง

7) วิเคราะห์มุมมองในการเล่าเรื่อง ในมุมมองหรือจุดยืนของใคร

4.2 แนวคิดสตรีนิยม (Feminism) โดยใช้ทฤษฎีนี้มาทำการวิเคราะห์ถึงบทบาทและความคิดของผู้หญิงในภาพยนตร์ รวมทั้งความสัมพันธ์ของผู้หญิงกับสถาบันต่าง ๆ ในสังคม เช่น สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันสังคม

4.3 แนวคิดเรื่องภาพตัวแทน (Representation) ใช้ในการพิจารณากระบวนการสร้างภาพตัวแทนของสตรีที่ถูกนำเสนอในภาพยนตร์ ประกอบด้วยภาพแทนความคิด (Mental presentation) และสัญลักษณ์ (Sign)

ภาพยนตร์เรื่อง “อีริยมซิง”

ภาพยนตร์แนว : แอตเวนเจอร์คอมเมดี้

นำแสดงโดย : เบลล่า ราณี

กำกับโดย : พฤกษ์ เอมะรุจิ

อำนวยการผลิตโดย : เอ็ม พิคเจอร์ส, เวอร์คพอยท์ และ รฤก โปรดัคชั่น

ฉายเมื่อวันที่ : 19 พฤศจิกายน 2563

หมายเหตุ. จาก <https://thailandboxoffice.com/2021/02/23/thailand-boxoffice-93/>

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. วิเคราะห์โครงสร้างการเล่าเรื่องภาพยนตร์เรื่อง อีริยมซิง ผลการวิจัยพบว่า

1.1 โครงเรื่อง (Plot) เรียม เจ้าแม่ตัวอิจฉาประจำหมู่บ้าน ซึ่งคนที่เรียมอิจฉาคือ แรม พี่สาวของเธอ เพราะแรมทั้งสวยงาม กิริยามารยาทอ่อนหวาน ผิดกับเรียมที่เอาแต่เที่ยวเล่น ชอบไปฝึกวิชาการต่อสู้จากกลุ่มเพื่อน ความต่างราวฟ้ากับเหวของเรียมกับแรม ทำให้ชาวบ้านต่างเปรียบเทียบเรียมยิ่งอิจฉาและหาเรื่องแกล้งพี่สาว หลังจากเหตุการณ์ความขัดแย้งในครอบครัว ภาพยนตร์ได้เล่าถึงช่วงปัญหาที่สำคัญของเรื่อง คือเหตุการณ์ที่โจรได้บุกเข้ามาจับตัวเรียม โดยมีจุดประสงค์ในการครอบครองพรหมจรรย์ของหญิงสาว แต่ได้จับตัวแรม แม่จันทร์ และนำของเธอไปเป็นตัวประกัน เรียมจะต้องพบปัญหาและอุปสรรคในการช่วยคนในครอบครัว จนถึงไปสู่จุดสูงสุดทางอารมณ์ เมื่อเรียมได้ผ่านปัญหาอุปสรรค เธอได้รับชัยชนะและช่วยเหลือคนในครอบครัวมาได้ หลังจากปัญหาคคลี่คลายลงครอบครัวได้ปรับความเข้าใจกัน จุดจบของเรื่องเธอได้พบชายในฝันแบบที่ตนคาดหวังไว้

1.2 แก่นเรื่อง (Theme)

อย่าพยายามเปลี่ยนแปลงตัวเองไปในทางที่เราไม่ชอบ เพื่อให้ใครมารัก แต่จงเป็นตัวของตัวเอง เพื่อรอใครบางคนมารักในแบบที่เราเป็น

1.3 ฉาก (Setting)

ฉากภายในเรื่องจะประกอบไปด้วย 2 ส่วนด้วยกันคือ ส่วนของช่วงเวลา (Time) ภายในเรื่องได้เล่าถึงช่วงเวลาอนาคต เริ่มต้นฉากที่มีเหล่าแก๊งโจรฟันแดง บุกรุกเข้ามาที่หมู่บ้านเพื่อตามหาสาวพรหมจรรย์ โดยบีบบังคับให้พี่สาวและแม่ บอกที่อยู่ของตัวเรียมก่อนในเรื่องที่จะเล่าย้อนไปในช่วงหนึ่งเดือนก่อนเกิดเหตุการณ์ และส่วนของสถานที่ (Location) สถานที่ภายในเรื่อง อีริยมซิง 16 ฉากประกอบด้วย 2 พื้นที่ ได้แก่ พื้นที่สาธารณะ (Public Space) คือ วัด ห้องรับแขกบ้านแม่จันทร์

หน้าบ้านแม่จันทร์ ป่า ห้องครัวแม่จันทร์ กระโจม คอกกระบือ ถนน ตลาด ลานกว้าง ร้านยาตอง แม่น้ำ ใต้ถุนบ้านนายกล้า และบ้านนายกล้า และพื้นที่ส่วนตัว (Private Space) คือ ห้องนอนแรม โดยฉากที่ปรากฏในภาพยนตร์เรื่อง อีเรียมซิง มากที่สุด คือ ห้องรับแขกบ้านแม่จันทร์ รองลงมาคือ วัด และหน้าบ้าน

1.4 ความขัดแย้ง (Conflict)

ความขัดแย้งที่เป็นส่วนที่ทำให้เกิดความน่าสนใจ ซึ่งภายในภาพยนตร์เรื่อง อีเรียมซิง มีความขัดแย้งอยู่ 2 ประเภทคือ ความขัดแย้งภายในจิตใจ เกิดขึ้นกับตัวละครเรียมที่ต้องการให้คนมารัก และสนใจในตัวเธอเหมือนกับพี่สาว โดยเรียมมีนิสัยที่แข่งกระด้าง ไม่ทำงานบ้านงานเรือน เล่นเหมือนเด็กผู้ชาย ซึ่งต่างจากแรมที่มีความเรียบร้อย อ่อนหวาน

ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสังคม เกิดขึ้นกับตัวละคร เรียมที่ถูกสังคมตัดสินและเปรียบเทียบกับแรมที่เป็นลูกสาวคนโต จนไม่เคารพความเป็นตัวตนของเธอ เอาความเป็นเพศมาตีกรอบคุณค่าของผู้หญิง ชีวิตของเรียมจึงเติบโตมาด้วยการเปรียบเทียบระหว่างตนและพี่สาว

ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสังคมที่ปรากฏในภาพยนตร์ เกิดขึ้นกับผู้ใหญ่ทั้งสองบ้านที่มีความคิดแบบเด็ดขาด ในการมอบลูกสาว หรือลูกชายมาเกี่ยวดองกัน เป็นการสะท้อนภาพสังคมไทยแบบโบราณ มองสตรีในบ้านเป็นเพียงวัตถุ (sex objects) และเหตุการณ์เกิดขึ้นกับหัวหน้าโจรที่ต้องการครอบครองความบริสุทธิ์ของผู้หญิงสาวพรหมจรรย์ ทำให้เห็นว่าตัวละครที่เป็นผู้ร้าย และเป็นตัวแทนของความคิดผู้ชายที่อยู่เหนือผู้หญิง

1.5 ตัวละคร (Character)

ตัวละครในภาพยนตร์เรื่อง อีเรียมซิง เป็นตัวละครที่มี 2 ลักษณะ คือลักษณะแบบกลม (Well-rounded Character) และลักษณะแบน (Flat Character) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ตัวละครหลัก คือ เรียม แรม และจันทร์

ตัวละคร เรียม ตัวละครที่มีลักษณะที่บ่งบอกว่าเป็นหญิงห้าว ฝึกวิชาต่อสู้กับผู้ชาย ลักษณะการแต่งตัว เป็นเสื้อแขนยาวทรงกระบอก กางเกงขาสั้น ถักเปียสองข้าง ลักษณะนิสัย ที่ร่าเริง กล้าหาญ มีความคิดเป็นของตัวเอง

เรียม ตัวละครที่มีลักษณะแบน (Flat Character) มีลักษณะเป็นนางเอก ในช่วงแรกมีความน้อยเนื้อต่ำใจคนในครอบครัว อิจฉา ตี้อารมณ์ และไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้เป็นแม่ พอครอบครัวถูกโจรจับตัวไป จึงตัดสินใจช่วยครอบครัว จนช่วยเหลือคนในครอบครัวมาได้

ตัวละคร แรม ตัวละครที่มีลักษณะที่บ่งบอกว่าเป็นหญิงที่เรียบร้อย อ่อนหวาน ให้ความสำคัญกับงานบ้านงานเรือน มีการวางตัวที่ดี เป็นตัวละครตามอุดมคติจารีตประเพณี โดยการมองผ่านจากลักษณะการแต่งตัว นุ่งผ้าถุงยาว ปลอ่ยผมยาวสลวยเก็บทัดหู ลักษณะนิสัย เป็นตัวละครที่มองโลกในแง่ดี มีจิตใจที่อ่อนโยนและเสียสละ

แรม ตัวละครที่มีลักษณะแบนแบน (Flat Character) มีลักษณะเป็นละครองด้วยบุคลิกภาพเรียบง่าย ตัวละครยอมเสียสละทุกอย่างเพื่อให้นางเอกปลอดภัย หรือแม้กระทั่งปิดบังที่ซ่อนของนางเอกไม่ให้โจรรู้ ยอมใช้ตัวเองรับกระสุนแทนนางเอก เพื่อเป็นการปกป้องคนที่เธอรัก

ตัวละคร จันท์ เป็นตัวละครที่มีลักษณะบทบาทความเป็นแม่ ที่ให้ความสำคัญกับตัวตนของผู้หญิง การมองข้อดี และการดำรงอยู่ของวัฒนธรรมที่ผู้หญิงเป็น ไม่ว่าจะเป็นความอ่อนโยน ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ผู้อื่น ลักษณะการแต่งตัว เสื้อแขนสั้น นุ่งผ้ายาว มีบุคลิกภาพเรียบง่าย

จันท์ เป็นตัวละครที่มีลักษณะแบนแบน (Flat Character) เป็นตัวละครอีกตัวละครที่มีลักษณะคล้ายกับคนจริง ๆ แสดงออกมาในลักษณะของความรักที่แม่มีให้ลูก

2) ตัวละครผู้ร้าย คือ กล้า เป็นตัวละครเพศชายที่มีลักษณะแบนแบน (Flat Character) ขี้ร้าย กระทำแต่เรื่องไม่ดี เป็นโจรที่มีจุดประสงค์ในการครอบครองพรหมจรรย์ของหญิงสาว เป็นตัวละครแบบมีพัฒนาการ ที่สามารถทำชั่วได้มากขึ้นเรื่อย ๆ ยังไม่มีความรู้สึกผิดกับสิ่งที่ตนทำ

3) ตัวละครสนับสนุน ฟักทอง โต๋ ศร หมอ เป็นตัวละครเพศชาย อยู่เคียงข้างคอยช่วยเหลือ มีความสามารถเฉพาะตัวที่แตกต่างกัน โดยตัวละครที่มีลักษณะแบนแบน (Flat Character)

1.6 สัญลักษณ์พิเศษ (Special Symbol)

ลักษณะการเล่าเรื่องในภาพยนตร์ มักมีการใช้สัญลักษณ์เพื่อสื่อแทนความหมาย ประกอบด้วยสัญลักษณ์ทางภาพและสัญลักษณ์ทางเสียง ดังนี้

1) สัญลักษณ์พิเศษแทนความเชื่อ พบสัญลักษณ์พิเศษแทนความเชื่อ คือ วัดซึ่งเป็นสถานที่ศูนย์กลางยึดเหนี่ยวจิตใจ เป็นที่เคารพและสักการะของชาวพุทธ พระสงฆ์ทำหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือสังคม โดยในเรื่องตัวละครเรียมได้เผชิญกับปัญหา จึงหันหน้าเข้าวัด เพื่อเป็นที่ยึดทางเหนี่ยวจิตใจ และได้รับคำแนะนำจากพระสงฆ์

2) สัญลักษณ์พิเศษแทนผู้หญิงตามอุดมคติ จาริตประเพณี พบสัญลักษณ์พิเศษแทนความเป็นตามอุดมคติ จาริตประเพณี คือ แรม มีการประพฤติตนในกรอบบรรทัดฐานของสังคมและศีลธรรม โดยเฉพาะความประพฤติทางเพศ เพราะผู้หญิงนั้นจะต้องให้สามีเป็นผู้นำและประพฤติตนเป็นข้างเท่าหลัง ดังนั้น แรม จึงเป็นสัญลักษณ์พิเศษแทนผู้หญิงตามอุดมคติจาริตประเพณี

3) สัญลักษณ์พิเศษแทนผู้หญิงที่ไม่ตรงตามอุดมคติ จาริตประเพณี พบสัญลักษณ์พิเศษแทนความเป็นผู้หญิงที่ไม่ตรงตามอุดมคติจาริตประเพณี คือ เรียม มีการประพฤติตนในนอกกรอบบรรทัดฐานของสังคมและศีลธรรม เช่น การนุ่งสั้น เหวลอย คอกว้าง รัตรูปเพื่ออวดสัดส่วน รวมถึงการแต่งกายที่ไม่เรียบร้อย รวมไปถึงลักษณะนิสัยที่แข็งกระด้าง ดังนั้น เรียม ในภาพยนตร์เรื่องนี้จึงเป็นสัญลักษณ์พิเศษแทนผู้หญิงที่ไม่ตรงตามอุดมคติจาริตประเพณี

1.7 มุมมองหรือจุดยืน ในการเล่าเรื่อง (Point of view) เป็นมุมมองการเล่าเรื่องแบบ บุคคลที่หนึ่ง (The First Person) เป็นการดำเนินเรื่องด้วยตัวละคร เรียม ที่เป็นผู้เล่าเรื่องในมุมมองของ ตัวเองผ่านมุมมองคนเดียว ทำให้เข้าถึงเหตุการณ์ได้แบบใกล้ชิดและทำให้ผู้ชมเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิด

2. ศึกษาภาพตัวแทนของสตรีในภาพยนตร์เรื่อง อีเรียมซิ่ง ผลการวิจัยพบว่า จากการ วิเคราะห์ภาพตัวแทนสตรีในภาพยนตร์เรื่อง อีเรียมซิ่ง ประกอบด้วยภาพแทนความคิด (Mental Representation) และสัญลักษณ์ (Sign) พบภาพตัวแทนสตรี ผู้หญิงกับการถูกทำร้ายทางร่างกาย ผู้หญิงกับการถูกล่วงละเมิดทางเพศ ผู้หญิงกับความสัมพันธ์ครอบครัว ผู้หญิงกับพรหมจรรย์ ผู้หญิงกับ บทบาทความเป็นผู้นำ ผู้หญิงกับบทบาทการทำงาน ผู้หญิงกับความเมตตาปราณี ผู้หญิงกับการ ปราบปรามความรัก ผู้หญิงกับบทบาทความกตัญญู และพบสัญลักษณ์แทนตัวตนของผู้หญิง สัญลักษณ์ แทนสิทธิเสรีภาพของผู้หญิง

ตารางที่ 1 ตารางการนำเสนอภาพแทนความคิดและการนำเสนอสัญลักษณ์ ตัวละครหญิงในภาพยนตร์ เรื่องอีเรียมซิ่ง

ตัวละครหญิงในภาพยนตร์ เรื่อง อีเรียมซิ่ง	การนำเสนอภาพแทนความคิด										การนำเสนอสัญลักษณ์				
	ผู้หญิงกับการถูกทำร้าย		ผู้หญิงกับความเชื่อ		ผู้หญิงกับบทบาทความ เป็นผู้นำ	ผู้หญิงกับบทบาทการ ทำงาน	ผู้หญิงกับความเมตตาปราณี	ผู้หญิงกับความปรารถนา		ผู้หญิงกับบทบาทความ กตัญญู	สัญลักษณ์แทนตัวตน	สัญลักษณ์แทนสิทธิเสรีภาพ	สัญลักษณ์แทนความรัก	สัญลักษณ์แทนการตัดสินใจ	
	ทำร้ายร่างกาย	ถูกล่วงละเมิดทางเพศ	เรื่องของพรหมจรรย์	เรื่องความสัมพันธ์ในครอบครัว				เรื่องทางจิต	ความรัก						กายกรรม/โง่เง่า
เรียม	/	/	/			/			/				/		
แรม	/	/		/			/	/				/			
จันท์	/			/											

จากตารางพบว่า การนำเสนอภาพแทนความคิดของตัวละคร “เรียม” ถูกทำร้ายร่างกาย ถูก ล่วงละเมิดทางเพศ เชื่อเรื่องพรหมจรรย์ มีความเป็นผู้นำ เป็นผู้หญิงที่ปรารถนาเรื่องความรัก นำเสนอ สัญลักษณ์แทนสิทธิเสรีภาพ ตัวละคร “แรม” ถูกทำร้ายร่างกายถูกล่วงละเมิดทางเพศ มีความเชื่อเรื่อง ความสัมพันธ์ในครอบครัว มีบทบาทการทำงาน มีความเมตตาปราณี มีความกตัญญู นำเสนอสัญลักษณ์ แทนตัวตน และตัวละคร “จันท์” ถูกทำร้ายร่างกาย มีความเชื่อเรื่องความสัมพันธ์ในครอบครัว

อภิปรายผล

ภาพยนตร์เรื่อง อีเรียมซิ่ง เป็นภาพยนตร์ผจญภัยและตลก โดยภาพยนตร์ได้สื่อสารด้วยวิธีการ เล่าเรื่อง (Narrative) ซึ่งลำดับเหตุการณ์ในการเล่าเรื่องประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ มีการเปิดเรื่องจาก ปัญหาของตัวละคร มีการพัฒนาเหตุการณ์โดยการแก้ปัญหาของตัวละคร มีจุดสูงสุดทางอารมณ์ที่ตัว ละครต้องตัดสินใจทำเพื่อให้ได้สิ่งที่ตัวละครต้องการ มีการคลี่คลายเรื่องราวหลังจากที่เผชิญปัญหาใน เรื่อง และมีการจบเรื่องที่เป็นปลายปิด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยขององอาจ สิงห์ลำพอง ที่ศึกษาการ

อภิปรายความการสื่อสารทางการเมืองในภาพยนตร์อิงประวัติศาสตร์ไทย เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ได้อธิบายว่า ผู้ชมภาพยนตร์เข้าใจเรื่องได้โดยการเลือกสรร จัดลำดับเหตุการณ์เล่าเรื่อง (Narrative) แล้วนำเหตุการณ์ที่จัดลำดับมากำหนดให้เห็นความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ผ่านการดำเนินเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบ ซึ่งโครงเรื่อง (Plot) การเล่าเรื่องโดยใช้โครงเรื่องนำพาให้ผู้ชมในฐานะผู้รับสารได้ติดตามเรื่องราวที่เกิดขึ้นพร้อมทั้งรับรู้วิธีการของ “เรียม” โดยนำเสนอภาพของผู้หญิงที่มีความเป็นผู้นำ ซึ่งเป็นภาพยนตร์แนวย้อนยุค (Pride) การปล้น ฆ่า และไสยศาสตร์ วิถีชีวิตของคนในอดีตที่มีความเกี่ยวข้องกับ บ้าน วัด ตลาด ป่า โดยฉากที่ปรากฏในภาพยนตร์ (องอาจ สิงห์ลำพอง, 2557) ซึ่งมีความสอดคล้องกับองอาจ สิงห์ลำพอง ที่ศึกษา การถ่ายทอดวัฒนธรรมผ่านการเล่าเรื่องจากละครชุดอินเดีย สี่ดราม่ากัณท์มหาลงกา ได้อธิบายแบ่งประเภทของฉากในการเล่าเรื่องไว้ 4 ประเภท คือ

1. ปัจจัยด้านเวลา ซึ่งเป็นเรื่องราวในภาพยนตร์เกิดขึ้นในอดีต
2. ปัจจัยด้านภูมิศาสตร์

2.1 เมือง ในแต่ละเมืองจะมีรูปแบบการปกครองที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับลักษณะของการปกครองของกษัตริย์เป็นสำคัญ

2.2 ป่า เป็นเสมือนพื้นที่วัดใจของตัวละคร เพราะเป็นพื้นที่ที่ไม่มีทางที่ผู้เข้าไปรู้ได้เลยว่าพบกับอะไร จึงมักจะเกิดความเปลี่ยนแปลงในชีวิตของตัวละครทุกครั้งไป ไม่ว่าในทางที่ดีหรือแย่ง

3. ด้านเศรษฐกิจ และโครงสร้างทางสังคม รูปแบบของสังคมล้วนมีการเป็นอยู่ร่วมกันในแบบที่มีการแบ่งชั้นวรรณะ

4. ด้านประเพณี มักมีความเชื่อที่เกี่ยวกับศาสนา พิธีกรรม ค่านิยม ศีลธรรม และขนบธรรมเนียมปฏิบัติ ดังปรากฏในภาพยนตร์ ซึ่งความขัดแย้ง (Conflict) ของภาพยนตร์เรื่อง อีเรียมซึ่ง พบว่า มีความขัดแย้งในภาพยนตร์ 2 ประเภทคือ ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับตัวเอง และความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสังคม (องอาจ สิงห์ลำพอง, 2561) สอดคล้องกับการแบ่งประเภทความขัดแย้งในภาพยนตร์ของวีรวัฒน์ อินทรพร ที่ศึกษาการศึกษาแนวคิดสิทธิสตรีในนวนิยายของโบทัน โดยภาพยนตร์นำเสนอการต่อสู้ระหว่างตัวละครหลักคือ “เรียม” และ โจร และความขัดแย้งที่ก่อให้เกิดระบบชนบจาริตประเพณี ทั้งความไม่เท่าเทียมกันของชนชั้นในสังคม “เรียม” ตัวละครหลัก (Main Character) เป็นตัวละครในภาพยนตร์ที่มีลักษณะของตัวละครแบน มิติเดียว หรือตายตัว (Flat Character) โดยมีลักษณะนิสัยเพียงด้านเดียว ไม่มีอะไรหรือสิ่งไหนที่สามารถเปลี่ยนแปลงลักษณะนิสัยได้ (วีรวัฒน์ อินทรพร, 2541) ซึ่งสอดคล้องกับวีรพร ศรีจันทร์ ที่ศึกษาการเล่าเรื่องและการดัดแปลง เดธโน้ต ฉบับหนังสือการ์ตูนแอนิเมชันภาพยนตร์และนวนิยาย ได้แบ่งประเภทของลักษณะตัวละครออกเป็น 2 ประเภท คือ ตัวละครมิติเดียว (Flat Character) และตัวละครหลายมิติ (Round Character) โดยสัญลักษณ์พิเศษ (Special Symbol) ของภาพยนตร์เรื่อง อีเรียมซึ่ง พบว่า สัญลักษณ์พิเศษที่ปรากฏในภาพยนตร์ 3 ประเภท คือ สัญลักษณ์แทนความเชื่อ สัญลักษณ์พิเศษแทนผู้หญิงตามอุดมคติ จาริตประเพณี และสัญลักษณ์พิเศษแทนผู้หญิงที่ไม่ตรงตามอุดมคติ จาริตประเพณี ซึ่งมุมมองหรือจุดยืน ในการเล่าเรื่อง (Point of view) พบว่า เป็นมุมมองการเล่าเรื่องของบุคคลที่หนึ่ง (The First Person) ในภาพยนตร์ตัวละครเป็นตัวเล่าเรื่องเอง (วีรพร ศรีจันทร์, 2551) โดยสอดคล้องกับสุรพงษ์ โสธนะเสถียร ศึกษาเรื่องการสื่อสารกับความหมาย ได้อธิบายว่า มุมมองในการเล่าเรื่องส่งผลต่ออารมณ์ไปยังผู้ชม เข้าใจ

พฤติกรรมของตัวละคร ซึ่งมุมมองของบุคคลที่หนึ่ง (The First Person) ทำให้ผู้ชมเข้าถึงเหตุการณ์อย่างใกล้ชิด (สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, 2561)

ภาพตัวแทนของสตรีในภาพยนตร์เรื่อง “อีเรียมซิง” มี 2 กระบวนการด้วยกัน ได้แก่ ภาพแทนความคิดและสัญลักษณ์ จากการวิเคราะห์ภาพตัวแทนสตรี พบว่า มีภาพตัวแทนสตรีทั้งหมด 7 รูปแบบ และสัญลักษณ์ ได้แก่

1) ภาพตัวแทนสตรีกับการถูกทำร้าย

ผู้หญิงกับการถูกทำร้ายทางร่างกาย เป็นฉากที่โจรบุกเข้าชิงตัวเรียม แต่ไม่พบ จึงทำร้ายแรมและแม่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดสตรีนิยมของเย็นจิตร ถิ่นขาม แนวคิดสายสตรีนิยมสายถอนรากถอนโคน (Radical Feminism) การถูกกดขี่ข่มเหงทางเพศนั้นเกิดขึ้นจากอุดมการณ์ชายเป็นใหญ่ (Patriarchy) ผู้ชายมีความเหนือกว่าผู้หญิงทุกอย่างในระบบโครงสร้างสังคม ด้านเศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ทำให้ผู้หญิงอยู่ในสถานะจำยอม ไม่มีสิทธิเสรีภาพเทียบเท่าผู้ชาย โดยผู้หญิงกับการถูกทำร้ายร่างกาย เป็นฉากที่แม่ได้ทำร้ายตบตีเรียม เมื่อเรียมไม่เป็นผู้หญิงตามอุดมคติของผู้เป็นแม่ (เย็นจิตร ถิ่นขาม, 2565) ซึ่งสอดคล้องกับงานของธีรพงศ์ เสรีสำราญ วิจัยเรื่อง ภาพสะท้อนของสตรีเกาหลีจากการสร้างตัวละครนำหญิงในภาพยนตร์ พบว่า แนวคิดสตรีนิยมสายวัฒนธรรม ที่ให้ความสำคัญกับการมองข้อดีด้านต่าง ๆ ของตัวผู้หญิงและการดำรงอยู่ของวัฒนธรรมที่ผู้หญิงเป็น ไม่ว่าจะเป็นความอ่อนโยน ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ผู้อื่น และการเอาใจใส่ดูแล ซึ่งพบภาพแทนความคิดของสตรีที่ถูกกลวงละเมิดทางเพศ เป็นฉากที่โจรได้บุกเข้ามาทำร้ายและจะข่มขืนเรียม ต่อหน้าแม่กับน้ำที่เป็นผู้หญิง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดสตรีนิยมสายถอนรากถอนโคน การถูกกดขี่ข่มเหงทางเพศนั้นเกิดขึ้นจากอุดมการณ์ชายเป็นใหญ่ ที่ผู้ชายมีความเหนือกว่าผู้หญิงทุกอย่าง (ธีรพงศ์ เสรีสำราญ, 2565)

2) ภาพตัวแทนสตรีที่หลงใหลในความเชื่อ

ความคิดเรื่องพรหมจารี คือ การรักษพรหมจารีเอาไว้ ในเมื่อสูญเสียพรหมจารีแล้ว ชีวิตก็ไร้ค่าของความเป็นมนุษย์ ภาพตัวแทนสตรีที่มีความเชื่อเรื่องพรหมจารี เป็นฉากที่เรียมมีความเชื่อว่าการปักตะไคร้กลับหัวจะทำให้สามารถหยุดฝนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของธีรพงศ์ เสรีสำราญ ศึกษาเรื่อง ภาพสะท้อนของสตรีเกาหลีจากการสร้างตัวละครนำหญิงในภาพยนตร์ เป็นแนวความคิดสายจิตวิเคราะห์ การได้ยิน ได้ฟัง ได้เห็นและได้รับรู้ในช่วงที่เติบโตขึ้น ซึ่งความเชื่อเหล่านี้คือสิ่งที่ผู้หญิงได้ยิน ได้เห็น การถูกปลูกฝังความคิด หรือเกิดจากพฤติกรรมการเรียนรู้จากโครงสร้างสังคม โดยผู้หญิงกับความสัมพันธ์ครอบครัว เป็นฉากที่แม่เปรียบเทียบตัวเรียมและพี่สาว แนวคิดสตรีนิยมสายวัฒนธรรม การให้ความสนใจกับตัวตนของผู้หญิงเอง และเปลี่ยนแปลงตัวของผู้หญิงเองกับการมองข้อดีของตัวเอง และการดำรงอยู่ของวัฒนธรรมที่ผู้หญิงเป็น (ธีรพงศ์ เสรีสำราญ, 2565)

3) ผู้หญิงกับบทบาทความเป็นผู้นำ

บทบาทความเป็นผู้นำของผู้หญิง เป็นฉากที่เรียมวางแผนและได้แบ่งหน้าที่ให้เพื่อน ๆ ในทีม ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดสตรีนิยมสายวัฒนธรรม ผู้หญิงต่อสู้จนหลุดพ้นจากการครอบงำของผู้ชาย

หรืออุดมการณ์ชายเป็นใหญ่ ผู้หญิงไม่ต้องมีผู้ชายเป็นผู้นำอีกต่อไป โดยมีบทบาทในครอบครัว ในสังคมมากขึ้น และรักษาความเป็นหญิงไว้ (ธีรพงศ์ เสรีสำราญ, 2565)

4) ผู้หญิงกับความบทบาทการทำงาน

เป็นฉากที่แรมได้ทำขนมหวานรอต้อนรับแขกผู้ใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดสตรีนิยมสายมาร์กซิสต์ ที่เชื่อว่าผู้หญิงถูกกดขี่ข่มเหงจากสังคม และเศรษฐกิจที่อยู่ในระบบทุนนิยม ให้นางนอกบ้านเป็นหน้าที่ของผู้ชาย งานนอกบ้านเป็นงานที่สร้างเงินและสร้างผลผลิต (เย็นจิตร ถิ่นขาม, 2565)

5) ผู้หญิงกับความเมตตาปราณี

เป็นฉากที่แรมใช้ตัวเองรับกระสุนแทนน้องสาวจนได้รับบาดเจ็บ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดสตรีนิยมสายวัฒนธรรม เป็นผู้หญิงที่มีลักษณะโดดเด่นที่แตกต่างจากเพศชาย คือ ผู้หญิงเป็นเพศที่มีความอ่อนโยน มีความเรียบร้อยอ่อนหวาน มีจิตใจที่อ่อนโยน มีความรู้สึกเห็นใจเพื่อนมนุษย์และมีความเมตตาโอบอ้อมอารี กล่าวคือ ผู้หญิงพร้อมที่จะเป็นมิตรและไม่คิดร้ายกับคนอื่นคนใด วางตัวเป็นคนดีคอยช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน (ธีรพงศ์ เสรีสำราญ, 2565)

6) ผู้หญิงกับความปรารถนา

เป็นฉากที่แรมได้ไขว่คว้าหาความสามารถทางด้านต่อสู้ เพื่อให้ผู้ชายประทับใจ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดสตรีนิยมสายหลังสมัยนิยมเรียกร้องให้ผู้หญิงเปลี่ยนแปลงตัวเองให้มีเหตุผลปรับปรุงตนเองให้เหมือนผู้ชาย ไม่ใช่อารมณ์ ซ้ำแรมยังไม่แสดงความอ่อนแอ และเชื่อว่าผู้หญิงและผู้ชายไม่มีความแตกต่างกัน (ธีรพงศ์ เสรีสำราญ, 2565)

7) ผู้หญิงกับบทบาทความกตัญญู

เป็นฉากที่แรมได้แต่งงานตามจุดประสงค์ที่แม่เธอได้ตั้งไว้ มีความสอดคล้องกับแนวความคิดสตรีนิยมสายมาร์กซิสต์ ที่เชื่อว่าผู้หญิงถูกกดขี่ข่มเหงจากสังคม และเศรษฐกิจที่อยู่ในระบบทุนนิยม (เย็นจิตร ถิ่นขาม, 2565)

8) สัญลักษณ์ (Sign)

เป็นกระบวนการสร้างความหมายทั้งหมด ความคิดที่ถูกสร้างเป็นตัวแทนแห่งความหมาย โดยสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิงจะสามารถทำให้เรามองเห็นถึงสิ่งที่ตัวละครหญิงนึกคิด และทำให้เข้าถึงจุดมุ่งหมายที่ผู้ผลิตภาพยนตร์ต้องการสื่อถึงความเป็นตัวละครหญิง สัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับภาพตัวแทนสตรี ได้แก่

(1) สัญลักษณ์แทนตัวตนของผู้หญิง

เป็นฉากที่แรมได้นำอาหารใส่ปิ่นโตไปวัด มีความสอดคล้องกับแนวความคิดสตรีนิยมสายวัฒนธรรม เป็นผู้หญิงที่มีลักษณะโดดเด่นที่แตกต่างจากเพศชาย มีความรู้สึกเห็นสัญลักษณ์แทนสิทธิเสรีภาพของผู้หญิง

(2) สัญลักษณ์แทนสิทธิเสรีภาพของผู้หญิง

เป็นฉากที่เรียบสวมใส่เสื้อผ้าชุดผู้ชาย ที่ใส่กางขาสั้นเหนือเข่า ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดสตรีนิยมสายหลังสมัยนิยมที่เรียกร้องให้ผู้หญิงเปลี่ยนแปลงตัวเองให้มีเหตุผล เชื่อว่าผู้หญิงและผู้ชายไม่มีความแตกต่างกัน (ธีรพงศ์ เสรีสำราญ, 2565)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ภาพตัวแทนสตรีที่ปรากฏในภาพยนตร์เรื่อง อีเรียมซิง สรุปได้ว่า ภาพยนตร์เล่าเรื่องตามองค์ประกอบของโครงสร้างการเล่าเรื่อง มีแก่นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความรัก ความอิจฉา ความดี ความชั่ว และความสัมพันธ์ของครอบครัว มีฉากในที่สาธารณะและฉากในบ้าน นำเสนอความขัดแย้งระหว่างคนกับคน ความขัดแย้งภายในจิตใจของตัวละคร และความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสังคม รวมถึงมุมมองในการเล่าเรื่อง ซึ่งตัวละครหลักเป็นผู้เล่าเรื่องในมุมมองของตัวเองผ่านมุมมองคนเดียว มีสัญลักษณ์พิเศษภาพตัวแทนของสตรีที่ปรากฏในภาพยนตร์ ตามความเชื่อ ผู้หญิงตามอุดมคติและผู้หญิงที่ไม่ตรงตามอุดมคติ

ความสำเร็จของภาพยนตร์เรื่อง “อีเรียมซิง” เป็นภาพยนตร์แนวผจญภัยและตลก ที่คนส่วนใหญ่ชอบดู สามารถดูได้ทั้งครอบครัว มีนักแสดงดังที่ได้รับความนิยมแสดงในภาพยนตร์ เข้าฉายในช่วงปิดเทอม ซึ่งข้อมูลจาก เว็บไซต์ thailandboxoffice.com ได้จัดอันดับหนังทำเงินทั่วประเทศไทย (THAILAND BOXOFFICE TEAM, 2564) พบว่า ภาพยนตร์เรื่องอีเรียมซิงเป็นภาพยนตร์ไทยเรื่องเดียวที่มีรายได้รวมสูงที่สุดคือ 205.74 ล้านบาท

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. งานวิจัยนี้สามารถสนับสนุนภาพตัวแทนสตรีสมัยใหม่ให้แพร่หลายในสังคม เช่น ภาพตัวแทนสตรีที่มีความกล้าคิด กล้าทำ มีความสามารถ เป็นแนวทางในการนำเสนอการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้หญิง ให้เป็นภาพของผู้หญิงสมัยใหม่ ผู้หญิงมีความสามารถไม่แพ้ผู้ชายและผู้หญิงสามารถที่จะก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำ มีส่วนสำคัญในการช่วยพัฒนาสังคม องค์กรหรือประเทศได้อย่างเท่าเทียม

2. ในงานวิจัยนี้มุ่งเน้นในเรื่องของภาพตัวแทนสตรีโดยใช้กลุ่มตัวอย่างคือ ภาพยนตร์เรื่องอีเรียมซิง โดยใช้ช่วงเวลาสำคัญในปี พ.ศ. 2563 ซึ่งในอนาคตสามารถที่จะนำวิจัยชิ้นนี้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษา โดยเพิ่มปริมาณของภาพยนตร์หรืออาจจะเป็นสื่อชนิดอื่น ๆ ที่ใช้ในการศึกษาภาพตัวแทนสตรีให้ละเอียดมากยิ่งขึ้น เพื่อให้สามารถตีความภาพตัวแทนของผู้หญิงได้อย่างลึกซึ้ง

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา แก้วเทพ. (2543). *ความเรียงว่าด้วยสตรีกับสื่อมวลชน*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กัจจกร หลุยยะพงศ์. (2556). *ภาพยนตร์กับการประกอบสร้างสังคม ผู้คน ประวัติศาสตร์และชาติ*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีรพงศ์ เสรีสำราญ. (2555). *ภาพสะท้อนของสตรีเกาหลีจากการสร้างตัวละครนำหญิงในภาพยนตร์ของ คิม คี-ด็อก*. เรียกใช้เมื่อ 20 กันยายน 2565 จาก <https://shorturl.asia/8w0xl>.
- พนิดา หันสวาสดี. (2544). *ผู้หญิงในภาพยนตร์ กระบวนการผลิตซ้ำภาพลักษณ์ของผู้หญิงในสังคมไทย*. ใน *วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยวิทยา*. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ภัทรวิทย์ ไชยชนะ. (2561). *ศึกษาเรื่องการสื่อสารภาพตัวแทนสตรีผ่านภาพยนตร์ไทย*. ใน *วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารเชิงกลยุทธ์*. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- เย็นจิตร ถิ่นขาม. (2555). *สตรีนิยม*. เรียกใช้เมื่อ 20 กันยายน 2565 จาก <https://shorturl.asia/faZdr>.
- วรัทพร ศรีจันทร์. (2551). *การเล่าเรื่องและการดัดแปลง เดธโน้ต ฉบับหนังสือการ์ตูนแอนิเมชันภาพยนตร์และนวนิยาย*. ใน *วิทยานิพนธ์ปริญญานิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาวาริชวิทยา*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วีรวัฒน์ อินทรพร. (2541). *การศึกษาแนวคิดสิทธิสตรีในนวนิยายของโบตัน*. ใน *วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุรพงษ์ โสธนะเสถียร. (2561). *สารกับการสื่อความหมาย*. กรุงเทพมหานคร : แดเน็กซ์อินเตอร์ คอร์ปอเรชั่น.
- องอาจ สิงห์ลำพอง. (2557). *การอภิปรายความการสื่อสารทางการเมืองในภาพยนตร์อิงประวัติศาสตร์ไทย เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช*. กรุงเทพมหานคร : บจก.ซีเอ็ดเคไอชั่น.
- องอาจ สิงห์ลำพอง. (2561). *การถ่ายทอดวัฒนธรรมผ่านการเล่าเรื่องจากละครชุดอินเดีย สีดารามศึกษาวันมหาลงกา*. *วารสารนิเทศศาสตร์ธุรกิจบัณฑิต*, 12(1), 259-301.
- THAILAND BOXOFFICE TEAM. (2564, กุมภาพันธ์ 23). *อันดับหนังทำเงินสูงสุดในไทยรายได้ประจำสัปดาห์*. เรียกใช้เมื่อ 23 กุมภาพันธ์ 2564 จาก <https://shorturl.asia/her6E>.